

[Helle Degn.]

stedet vælger at gennemføre sit svangerskab; dette ud fra en betragtning om, at hun som enhver anden, der befinder sig i en truet situation, har krav på råd og vejledning.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg skal indskrænke mig til at svare på de to direkte spørgsmål, der er stillet til mig.

Det første er af fru Lone Dybkjær, der rejste spørgsmålet om, hvornår man kunne forvente at høre nærmere fra justitsministeriet i forbindelse med spørgsmålet om anvendelse af en udsagningsmetode. Der må jeg have lov til at henvise til det svar, der er givet til retsudvalget, at indenrigsministeriet har anmodet sundhedsstyrelsen om at drage omsorg for, at der tages skridt til iværksættelse af en indsamling af det fornødne erfaringsmateriale, og i det omfang og i den takt vi får det, vil vi arbejde med spørgsmålet. Det er et spørgsmål, som også jeg tillægger stor betydning, men vi skal have det fornødne materiale.

Fru Helle Degn nævnte, at der under udvalgsbehandlingen var givet løfte, forstod jeg nærmest, om, at socialministeriet ville udsende en pjece om antikonception. I de papirer, jeg har her, kan jeg se, at man i sin tid fra justitsministeriet har svaret på et spørgsmål herom fra udvalget. Der spurgte man, om justitsministeren som vejledning og oplysning vil udgive en pjece om støtteordninger, hvor et svangerskab ønskedes gennemført, og man svarede, at det havde man egentlig pjecer nok om, man havde ikke planer om mere. Det eneste, jeg kan se vedrørende en pjece, der skulle vedrøre antikonception, er, at man har forelagt udvalget det optryk som bilag 1 til betænkningen, et deludkast til vejledning vedrørende svangerskabsafbrydelse fra justitsministeriet af 8. maj 1973. Der skriver man, at lægen skulle udlevere den af socialministeriet udgivne pjece herom og gøre opmærksom på, at man kan få yderligere vejledning. Jeg har ikke materiale her, der kan sige noget om det, og det er jo ikke direkte justitsministeriets opgave, men når det rejses, skal jeg gerne forhøre i socialministeriet, hvad tanker man har været med dette, og hvilket indhold en sådan pjece skulle have.

Ordføreren for forslagsstillerne (Inge Krogh) (Kr.F):

Det er lige en kort bemærkning til fru Helle Degn, som taler om, at abort måske ikke er så farlig som de former for prævention, man bruger i øjeblikket. Jeg kan forstå det sådan, at man måske tænkte sig, at abort skulle bruges som prævention, og det vil i hvert fald være særdeles farligt og få adskillige psykiske følger. Men det var måske ikke det, der var meningen. Det er klart, at lægevidenskaben arbejder med det, og der kommer forhåbentlig bedre præventive midler, end man har nu.

Det har fra flere sider været nævnt, at mødrehjælpen var imod den tvungne rådgivning, og det er muligt, de har været det. Jeg har i den forløbne uge talt med ikke mindre end 3 ledere for mødrehjælpsinstitutioner spredt ud over landet, og de har forandret standpunkt. Det er, ligesom der har bredt sig en vis modløshed i mødrehjælpen, bl. a. fordi det er den sidste del af deres tid. Før 1. oktober var det sådan, at mellem 90 og 100 pct. af de kvinder, der søgte abort, fik bevilget den, og så syntes mødrehjælpsinstitutionerne, at det var ligeegyldigt, om de i det hele taget eksisterede, men når man ser dette meget store antal abortindgreb, der kommer nu, er det, ligesom mødrehjælpen har set, at de alligevel har virket som en bremse på aborttallet, og der er, i hvert fald så vidt jeg kan skønne, en sympati for nu at få en obligatorisk rådgivning. Jeg siger tak til ordførerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Pornografiske billeder m. v.) [af Bracher] m. fl.

(Lovforslaget (nr. 134) findes i tillæg A. sp. 2319, fremsættelsen i tidenden sp. 3406).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (*Nathalie Lind*):

Så vidt jeg forstår, er det hensigten med det forslag til lov om ændring af straffelovens § 234, som kristeligt folkepartis folketingsgruppe har fremsat, at give mulighed for strafferetlig indgriben over for offentlige pornografiske forestillinger og over for pornografiske udstillinger m. v. på eller ud til gader eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang.

Jeg kan sige, at jeg er ganske enig: der bør kunne skrives ind over for sådanne foreteelser. Jeg tillægger det den største vægt, at borgerne er beskyttet mod at blive konfronteret med pornografisk materiale mod deres eget ønske, og jeg vil gerne i den forbindelse nævne, at jeg kort efter min overtagelse af justitsministerposten lod foretage en undersøgelse af, hvordan retshåndhævelsen virker på dette område.

Når jeg alligevel ikke kan gå ind for kristeligt folkepartis forslag, skyldes det alene mere retstekniske hensyn. En nærmere gennemgang af lovforslaget vil nemlig vise, at de handlinger, man foreslår kriminaliseret ved lovforslaget, i det væsentlige allerede er strafbare efter de gældende regler.

Den som § 234, nr. 3, foreslåede bestemmelse fastsætter bødestraf for overtrædelse af lukkeloven og loven om film og biografer. Disse love indeholder imidlertid selv hjemmel for bødestraf, og der er ingen grund til så at gentage disse bestemmelser i straffeloven.

Den som § 234, nr. 1, foreslåede bestemmelse svarer til den gældende § 234, og derfor skal jeg indskrænke mig til at omtale den som § 234, nr. 2, foreslåede bestemmelse lidt nærmere.

Denne bestemmelse omfatter bl. a. den, som i forretningsøjemed udstiller og reklamerer med utugtige billeder og genstande ud til offentlig gade, vej, plads eller andre steder, hvortil der er offentlig adgang. Jeg tror, at fremsættelsen af dette forslag bunder i den opfattelse, at man med ophævelsen af den tidligere § 234 om pornografiske billeder — ophævelsen, der skete i 1969 — opgav beskyttelsen af borgere, der ikke ønskede at blive konfronteret med pornografisk materiale, men en sådan opfattelse er fejlagtig.

Som det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 224 af 4. juni 1969, hvorved den tidligere § 234 blev ophævet, lagde man netop

afgørende vægt på, at man efter afkriminaliseringen af billedpornografien i kraft af reglerne i politivedtægterne og i straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser kunne beskytte borgerne mod at blive præsenteret for pornografisk materiale mod deres eget ønske. I overensstemmelse hermed blev samtlige politivedtægter gennemgået, inden loven trådte i kraft, således at det blev sikret, at alle politivedtægter indeholder bestemmelser om pornografiske billeder m. v. på offentlig sted.

I politivedtægten for København, § 12, stk. 1, findes der en sålydende bestemmelse:

„På eller ud til gader eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, må opsætning eller ombæring af plakater eller udstilling, forhandling eller uddeling af skrifter eller billeder ikke finde sted, når det er egnet til at forstyrre den offentlige orden, eller når plakaterne, skrifterne eller billederne er af fornærmelig karakter. Det samme gælder opsætning eller ombæring af plakater eller udstilling eller uddeling af skrifter eller billeder, når plakaterne, skrifterne eller billederne er af anstødelig karakter.“

Tilsvarende bestemmelser findes i samtlige politivedtægter, og det blev i forbindelse med gennemførelsen af disse bestemmelser ved en cirkulæreskrivelse fra justitsministeriet af 16. juni 1969 præciseret, at der med udtrykket anstødelig tilsigtedes en vis udvidelse af det strafbare forhold i forhold til, hvad der i den ophævede § 234 i straffeloven var angivet med udtrykket utugtig.

Kristeligt folkepartis forslag adskiller sig kun fra de nævnte bestemmelser i politivedtægterne ved at være lidt snævrere i sit anvendelsesområde, dels som følge af anvendelsen af udtrykket utugtig i stedet for anstødelig, dels som følge af den foreslåede bestemmelses begrænsning til udstillinger og reklamering, der sker i forretningsøjemed.

Forslaget omfatter endvidere den, der foranstalter offentlige foredrag og forestillinger, og jeg antager, at der herved tænkes på offentlige foredrag og forestillinger af utugtigt indhold.

Hertil kan jeg sige, at foredrag af utugtigt indhold, der afholdes på eller ud til en gade eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, er strafbart efter politivedtægtens bestemmelse om den, der på sådanne steder

[Justitsministeren.]

viser uanstændig opførsel, f. eks. ved uanstændige ord. Jeg henviser til § 5 i politivedtægten for København.

Med hensyn til offentlige forestillinger af utugtigt indhold tænkes der vel her særlig på live shows og lignende forestillinger, der afholdes i de såkaldte pornoklubber.

Jeg vil gerne her klart sige, at sådanne forestillinger er omfattet af politivedtægternes bestemmelser om offentlige forlystelser og derfor ikke lovligt kan afholdes uden tilladelse fra politimesteren.

Omvendt kan jeg sige, at der er aldrig blevet givet tilladelse til afholdelse af live shows, og de pågældende forestillinger har derfor allerede efter de gældende regler været ulovlige.

De gældende regler giver derimod ikke grundlag for at skride ind over for offentlige pornografiske filmforestillinger, medmindre sådanne forestillinger forevises for børn under 16 år. Jeg finder imidlertid ikke, at tiden er inde til at tage reglerne om film op til fornyet overvejelse. Men jeg vil gerne i denne forbindelse understrege, at politivedtægternes forbud mod anstødelige udstillinger på eller ud til gader eller andre steder, hvortil der er offentlig adgang, også omfatter biografernes udstillingsskabe.

Bortset fra filmforestillinger, der næppe udgør noget påtrængende problem, vil kristeligt folkepartis forslag således ikke medføre nogen ændring i den gældende retstilstand, og der vil derfor efter min mening ikke være vundet noget ved at gennemføre forslaget.

Jeg vil gerne til slut oplyse, at den tidligere nævnte undersøgelse, som jeg lod foretage kort efter min tiltræden som justitsminister, viste, at der på grundlag af bestemmelserne i politivedtægterne — og jeg tænker særlig på Københavnsområdet — er gennemført et betydeligt antal straffesager vedrørende ulovlige pornografiske vinduesudstillinger og live shows. Men undersøgelsen viste også, at der i de sidste år er gennemført en væsentlig skærpelse af domstolens praksis i disse sager, og at politiet ligeledes har skærpet sin indsats.

Jeg går ud fra, at dette forslag vil blive henvist til behandling i retsudvalget, og i så fald vil jeg drage omsorg for, at undersøgelsen bliver stillet til rådighed for udvalget,

således at man her har et grundlag for at drøfte, om de gældende regler og den praksis, der har udviklet sig, er tilstrækkelige.

Jeg vil her gerne erklære mig parat til at deltage i en åben drøftelse af disse spørgsmål med udvalget.

Tastesen (S):

Siden den 1. juli 1969 har der været frihed på billedpornografiens område i Danmark.

Det var ikke uden betænkelighed, folketinget gik ind for billedpornografiens frigivelse: ville de gode erfaringer, vi havde med hensyn til den skriftlige pornografis frigivelse, kunne videreføres til billedpornografien? Man havde i 1969 den opfattelse, at de selvregulerende kræfter ville føre til en aftagende interesse for billedpornografien, når forbuddet blev ophævet. Sådan er det vel også gået for den danske befolknings vedkommende; efter at den første nysgerrighed er tilfredsstillet, har interessen været aftagende.

Problemet er derimod, at de udenlandske turisters interesse for den danske pornografiske frihed har været stigende, og derved er der blevet et forretningsmæssigt grundlag for salg af pornografiske billeder samt for pornografiske forestillinger.

Det fremgår klart, hvis man læser folketingsdebatten fra 1969, at man mente at kunne skride ind over for vinduesudstillinger og reklame af uanstændig karakter ved hjælp af politivedtægternes bestemmelser. Vi må nok erkende, at den udadvendte reklame har været stærkt udfordrende, og spørgsmålet er, om de gældende bestemmelser i politivedtægten har været tilstrækkelige til, at politiet har kunnet skride ind.

Vi har jo det princip her til lands, at mennesket skal have frihed til at gøre, hvad man vil, blot man ikke skader sine medmennesker derved, og det princip skal fastholdes. Derfor vil vi ikke være med til på ny at indføre skærpede regler i straffelovens § 234, og nu kan jeg oven i købet forstå, efter de undersøgelser der har været i justitsministeriet, at der overhovedet ikke er tale om nogen form for skærpede bestemmelser i forhold til gældende lovgivning og praksis. Ja, måske er der et spørgsmål om gældende praksis, og jeg synes, der er grund til at sige tak til justitsministeren for, at vi nu kan få stillet materiale til rådighed i retsudvalget

[Tastesen.]

om forhold, der knytter sig til dette problem.

Efter min og mit partis opfattelse er det dog ikke selve den pornografiske frihed, der er det væsentligste problem. Jeg tror afgjort ikke, nogen er blevet skadet ved at se pornografiske billeder, tværtimod har den pornografiske frihed mindsket antallet af seksualforbrydelser. Det alvorligste problem, som er opstået samtidig med pornografiens frigivelse, er den sammenblanding af pornografi, narkotika og kriminalitet, som har udviklet sig i visse københavnske miljøer. De mennesker, der på forskellig vis har deres gang i dette miljø, udsættes for en påvirkning af kriminelle kræfter, der lugter let tjente penge.

Vi vil derfor gerne vide, hvad justitsministeren i samarbejde med Københavns kommune er kommet frem til for at modvirke denne uheldige udvikling i retning mod et særlig belastende miljø. En storby som København må givetvis have en høj tolerance, for at livet kan leves så frit som muligt, men vi skal ikke tolerere, at en menneskeudnyttelse af kriminelle bagmænd kan skabe et miljø, en situation præget af frygt.

Socialdemokratiet vil gerne være med til foranstaltninger, der kan begrænse en for pågående reklamering, men vi vil først og fremmest gerne være med til at fjerne de ulovligheder og den kriminalitet, der synes at have haft alt for gode vilkår i visse miljøer.

Kirsten Jacobsen (FP):

Mit parti er som bekendt tilhænger af størst mulig frihed for det enkelte menneske, så længe denne frihed ikke skader andre. Når kristeligt folkeparti mener, at andre bliver skadet, kunne partiet jo få den opfattelse, at vi derfor umiddelbart var for dette forslag. Det er imidlertid ikke tilfældet. En del er imod forslaget, fordi vi mener, at de allerede eksisterende regler i væsentligt omfang beskytter borgerne, hvilket justitsministeren også belyste.

Der er derimod et problem i tv og radio, og vi vil gerne igennem radiorådet være med til, at sendetiden for den slags udsendelser henlægges til et tidspunkt, hvor i hvert fald mindre børn normalt ikke ser tv.

Med hensyn til de pornografiske billeder

hævder kristeligt folkeparti, at udstillingerne i forretningerne krænker nogle personer. Jeg mener, at for at blive krænket i dag skal man nu selv gøre sig visse anstrengelser, og det kan man jo så lade være med at gøre. Jeg kan heller ikke lade være med at bemærke, at de personer, som påstår, at de bliver krænket, i mange tilfælde kan give ganske detaljerede oplysninger om, hvordan det, de er blevet krænket af, ser ud. Det kunne de jo også have ladet være med at studere så ganske nøje. Jeg tror, at problemet bliver mindre og mindre. Den generation, som i øjeblikket vokser op, interesserer sig overhovedet ikke for emnet. Derfor vil det måske i øjeblikket store antal pornografiske butikker i løbet af ganske få år blive nedsat kraftigt.

Som i andre sager er fremskridtspartiet delt i spørgsmålet, men mit personlige standpunkt er det, som justitsministeren selv udtrykte, at ændringen er ganske overflødig, og at der ikke behøves ændringer i eksisterende lov.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne sige, at vi i venstre er meget enige med kristeligt folkeparti i begrundelsen for dette lovforslag: at mange mennesker har følt sig stærkt generet af den meget pågående reklamering for pornografi, og som justitsministeren lægger vi den største vægt på, at borgerne bliver beskyttet mod at blive konfronteret med pornografisk materiale imod deres eget ønske.

Justitsministeren har indgående gjort rede for, at kristeligt folkepartis forslag ikke kan gennemføres i sin nuværende form, men vi vil fra venstre meget gerne være med til i retsudvalget at finde frem til en løsning på det problem, ingen vel havde kunnet forestille sig, da loven om pornografiske billeder blev vedtaget i 1969.

Venstre ønsker ikke at fratage nogen voksen person friheden til at købe, hvad man måtte ønske af mærkværdige bøger og billeder til hjemmestudier, men vi finder, det i høj grad er et indgreb i vor personlige frihed at blive konfronteret med disse bøger og billeder, når man ikke selv har ønsket det.

Ser man på lovens og politivedtægtens tekst, er det da også klart, at alle disse udstillinger simpelt hen er en overtrædelse af loven og som andre lovovertrædelser derfor

[Mette Madsen.]

bør straffes. Men her er vi jo nok ved sagens kerne, for de bøder, man har givet disse forhandlere, har efter min mening været latterligt små. Man har i flere år kørt med en bødestørrelse på ca. 400 kr.—1.000 kr. Når man tænker på al den omtale i pressen, en sådan forhandler får: først når han bliver anmeldt, så når sagen kommer for retten, og til sidst når dommen falder ved underret og måske senere ved landsret, så er 400 kr. meget billigt i forhold til, hvad man kan få på annoncesiderne for de samme penge. Jeg mener, at bøder for at udstille anstødelige billeder og genstande burde være af en sådan størrelsesorden, at det ville ryste forretningens økonomi at overtræde denne lov.

Vi vil derfor gerne tage imod justitsministerens tilbud om en drøftelse i retsudvalget, så vi i fællesskab kan finde frem til en løsning af de problemer, der her er tale om.

Overgaard Nielsen (RV):

Jeg tror, det er rigtigt, som fru Kirsten Jacobsen har sagt, at man måske nok selv skal gøre sig nogle anstrengelser, hvis man virkelig skal krænkes, altså efter princippet: hvis man bruger kikkert, kan man jo altid blive krænket. Men i princippet vil jeg sige, at det radikale venstre ikke er tilhænger af kristeligt folkepartis forslag, og som justitsministeren har peget på, er det, kristeligt folkeparti med sit forslag tilsigter, jo faktisk dækket i forvejen.

Men spørgsmålet er, selv om politivedtægterne dækker det, som kristeligt folkeparti her vil til livs, om politiet lever op til disse politivedtægter. Jeg tror, at udvalget vil være glad for at få denne redegørelse fra justitsministeren om politiets virksomhed efter lovens ikrafttræden.

Men jeg tror i øvrigt, at den alvorligste side af denne sag er det, hr. Tastesen pegede på: sammenhængen mellem pornografi, prostitution og narkotika. Det er måske nok først og fremmest et københavnsk problem, men det er dog et så alvorligt problem, at man på Vesterbro har følt sig foranlediget til at danne Vesterbros Miljøværn som et værn imod den udvikling, man dér er ude for, og jeg vil anmode justitsministeren om at give udvalgets medlemmer lejlighed til at høre medlemmer af Vesterbros Miljøværn om de problemer, der er opstået vel nok

ikke med pornografien som årsag, men med pornografien som en del af det, Vesterbros Miljøværn vil bekæmpe.

Jeg ved ikke, om jeg misforstod det, da justitsministeren oplyste, at live shows er der aldrig givet tilladelse til. Jeg gætter på, at det er offentlige live shows, for ellers er det jo lidt uforståeligt, at man ser disse voldsomme reklamer for live shows.

Jeg ser hen til en behandling i udvalget af problemerne omkring håndhævelsen af politivedtægten, men selve det forslag, som kristeligt folkeparti her har fremsat, kan det radikale venstre ikke medvirke til.

Adam Møller (KF):

Det er sikkert rigtigt, som det er fremhævet både af ministeren og af flere ordførere, at dette forslag teknisk måske ikke er den rigtige fremgangsmåde til at få ændret de forhold, som forslaget tilsigter at ændre. Men uanset dette hilser det konservative folkeparti initiativet velkommen og vil gerne aktivt og villigt medvirke til, at man kan få ændret de forhold, som er årsagen til, at det har været hensigtsmæssigt at fremsætte et forslag som det foreliggende.

Det er jo rigtigt, at da man i 1969 gennemførte frigivelsen af billedpornografien, havde man også dengang forskellige meninger om, hvorvidt det nu var hensigtsmæssigt at gøre det eller ej. Jeg stemte imod det og mente ikke, det var hensigtsmæssigt, bl. a. fordi jeg forudså en række af de ting, som er blevet resultaterne, og nævnte ved den lejlighed, at det ville blive resultaterne. Men man troede dengang, at man kunne styre det igennem politivedtægterne, og at man kunne styre det på den måde, at der ikke var den interesse for pornografien, som har vist sig at være her, både fra, om jeg så må sige, brugernes synspunkt og måske navnlig hos dem, der skaffer sig en fortjeneste på dette område.

Det er jo en kendsgerning, at denne lovgivning har trukket en stribe af kriminalitet efter sig, og derfor er det hensigtsmæssigt, at man prøver på at gribe ind over for det. Det er muligt, at det skal gøres ved en stramning af politivedtægterne, eller at det skal gøres ved en ændret praksis fra politiets side for at få overholdt de love, som ministeren opregnede her, og som eksisterer i øjeblikket. Men det er jo også en kendsgerning,

[Adam Møller.]

at selve eksistensen af love og politivedtægter og af sager, der er blevet rejst, ikke hidtil har kunnet foranledige, at man fik standset udviklingen af dette omsiggribende pornomiljø, som har så mange andre uheldige egenskaber, bortset fra at det vel i en tid, hvor man taler meget om forurening, også i sig selv må være uheldigt, at man tillader en sådan åndelig forurening, som der her er tale om, og en mangel på æstetik i det offentlige samfund.

Jeg vil gerne i denne forbindelse gøre opmærksom, at ministeren her nævnte, at film af den art ikke måtte forevises for børn under 16 år. Der er der jo også et hul, for det viser sig, at man endog til børneforestillinger eller foran film, der er særlig egnet for børn, eller såkaldte familiefilm viser stærkt pornografiske film, som forfilm på den måde, at den går ind i reklamen for teatrets næste program; man kan f. eks. i strøgbiografer her i København eller i andre større danske byer se et meget ungt publikum, et skolebørnspublikum, overvære meget skrappe scener af pornografisk art, og der har altså igen været et hul i den administration, der er af loven.

Jeg er derfor glad for det tilsagn, som ministeren giver om at komme med en redegørelse i retsudvalget, og jeg håber, at vi i retsudvalget må kunne finde frem til løsning af problemet, således at vi undgår at fortsætte ad den linje, som hidtil har vist sig at være resultatet af den lovgivning, der kom i 1969.

Vi hilser altså det initiativ, der her er taget, velkommen.

Poul Boeg (CD):

Fru Kirsten Jacobsen påstod, at de nuværende unge generationer overhovedet ikke interesserede sig for det emne, som vi nu debatterer. Det kunne godt gøre mig lidt nysgerrig efter at træffe nogle af de repræsentanter for de unge generationer, som fru Kirsten Jacobsen kender.

Måtte jeg i øvrigt sige, at centrum-demokraterne takker kristeligt folkeparti for

dette forslag, idet vi er helt enige i den motivering, der er givet for forslaget, sådan som den er udtrykt i fremsættelsestalen. De synspunkter, der dér fremhæves, og som jeg blot skal henvide til, kan vi helt tiltræde.

På den anden side må vi sige, som det allerede er blevet sagt af flere andre ordførere, at vi ikke kan tilslutte os den udformning, som ideen og de gode motiver har fået; jeg kan i så henseende ikke mindst henvide til de oplysninger, vi fik i justitsministerens meget klare redegørelse, som jeg takker for, og som, forekommer det mig, på en overbevisende måde påviste, at der faktisk ikke kan opnås noget ved at gennemføre dette forslag, når man sammenligner det med den gældende retstilstand; det må selvfølgelig blive en helt fundamental betragtning.

Derfor er også vi af den opfattelse, at vejen frem her — hvor vi altså er enige i at der bør findes en vej frem — skal være en lidt anden og navnlig skal gå i retning af en skærpelse af praksis.

Vi kan altså tilslutte os det synspunkt, som den radikale ordfører var inde på, nemlig at man har grund til at føle sig i tvivl om, hvorvidt politiet helt lever op til disse regler i praksis; det blev jo også belyst af de oplysninger, vi fik fra venstres ordfører om de små bøder, der falder i sager af denne art. Derfor mener vi som sagt, at vejen frem snarere må være en stramning, en skærpelse, af praksis, både af håndhævelsen og af de straffe, der gives.

Der var en enkelt ting i justitsministerens indlæg, som jeg ikke helt forstod; det blev berørt af den radikale ordfører, og det er muligt, at han havde løsningen på det. Det var disse oplysninger om, at live shows er ulovlige, medmindre der foreligger en tilladelse, og en tilladelse er aldrig givet. Det fører jo rent logisk til det spørgsmål: ja men hvordan kan disse live shows overhovedet finde sted og blive så vidt averteret i pressen? Det har jeg set de er, uden specielt at op-søge de sider; man kan jo ikke altid undgå dem, når man læser sine aviser. Det, jeg

[Poul Boeg.]

altså gerne vil have at vide, når jeg er inde i denne tankegang med, at vi skal skærpe praksis, er, om dette er udtryk for, at man er for lemfældig i håndhævelsen, eller om det har en rent retsteknisk forklaring, dette, der på overfladen kunne synes at være en uoverensstemmelse.

Jeg vil derfor gerne som andre takke justitsministeren også og i særdeleshed for det tilbud, vi har fået om, at der i retsudvalget vil blive fremlagt nærmere materiale og oplysninger til illustration af, hvordan praksis er, og så se på, om det ikke er dér, vi skal sætte ind. Jeg er naturligvis helt klar over og opmærksom på, at hvis det resultat, vi kommer til, er det, som venstres ordfører angav, nemlig at straffene er for milde, kan vi selvfølgelig af velkendte konstitutionelle retstekniske grunde ikke direkte skærpe praksis og influere på domstolens praksis, det må være domstolene, der fastlægger den. Men så kunne det tyde på, at det endelige resultat her er, at man måske skal have en forhøjelse af strafferammerne, således at man hæver minimumstraffen og derved sikrer sig, at der gives straffe, som efter folketingets opfattelse er virkelig effektive over for det, som der jo synes at være bred og almindelig enighed om er gået for vidt, og som i en eller anden form bør rammes i praksis.

Poul Dam (SF):

Da folketinget i sin tid vedtog at ophæve forbuddet mod pornografiske billeder, var det en klar forudsætning for alle, der gik ind for denne ophævelse, at politivedtægterne skulle være så effektive, at en anstødelig pågående reklamering, som påtvang mennesker ting, de ikke havde lyst til at kigge på, skulle undgås, og noget af det, der i og for sig undrer mig i sagen, er, at denne meget klart udtalte forudsætning fra folketingets side ikke er blevet fulgt op med en praksis fra politiets side, som gjorde, at det virkelig blev gennemført.

I øvrigt vil jeg gerne takke for justitsministerens bemærkninger. Jeg tror, at de synspunkter, som dér blev fremsat, også dækker vore synspunkter.

Endelig skal jeg lige markere, at ved at fremsætte forslaget i denne form har kristeligt folkeparti taget en positiv stilling til den

pornografiske frihed her i landet såvel vedrørende tekst som billeder. Det er dog altid en nyhed.

Honoré (KrF):

Pornografi er udtryk for en mentalitet, der isolerer seksualiteten fra det personlige engagement i partnerens liv. Det er en meget væsentlig grund til, at det må være i samfundets interesse, for så vidt samfundet ønsker at fremme stabile pardannelser og føre en konstruktiv ægteskabs- og familiepolitik, at pornografien reduceres.

Pornografiske billeder og tekster har formodentlig en indvirkning på mennesker; dette forudsættes i hvert fald af hr. Tastesen. Hr. Tastesen regner med en positiv virkning og hævder, at der gennem frigivelsen af billedpornografien eller måske af al pornografi er sket en reduktion af antallet af seksualforbrydelser. Dette er en temmelig kompliceret affære, idet der er forskellige former for seksualforbrydelse, men jeg har set tal, der viste at der siden frigivelsen var sket en forøgelse af de grove seksualforbrydelser, i hvert fald i København. Om det nu skyldes frigivelsen af billedpornoen, skal jeg lade stå åbent, men jeg tror ikke, hr. Tastesens udsagn kan stå for en nærmere prøve.

Liberaliseringen af pornografien har medført en udbredelse af pornografi, som næppe var forudset, endsige tilsigtet, af lovgiverne. I udlandet har vi et sted fået hæftet betegnelsen på os: Europas vinesti.

På Vesterbro er der meget imod beboernes ønske dukket en masse pornobutikker op, og de dominerer nu helt Istedgade. Det er ikke snerpede medlemmer af menighedsråd og kristeligt folkepartimedlemmer, der kommer og har en mærkelig forurettet holdning til disse ting, men det er selve den lokale befolkning, f. eks. i Vesterbros Miljøværn, der har erklæret sig imod denne tilstand. I øvrigt er disse højst kontroversielle butikker også dukket op på Strøget og i mange andre gader.

Flere ordførere har gjort opmærksom på sammenhængen mellem pornografi, prostitution og narkotika. Jeg håber, at dette forhold kan nærmere belyses i retsudvalget.

I lovforslaget, punkt 2, nævnes en del eksempler. Da tiden er knap, kan jeg ikke gennemgå dem, men den forståelse af dem,

[Honoré.]

som justitsministeren har udtrykt, kan jeg tilslutte mig. Jeg vil blot understrege, at det er oplyst, at mange pornobutikker holder åbent efter lukketid, fordi de har den bedste salgstid på dette tidspunkt, og det er urimeligt, at visse forretninger skal tjene stort på at overtræde lukkelovens bestemmelser. Omvendt vil en håndhævelse af lukkeloven for pornobutikkernes vedkommende formodentlig medføre, at en del af dem vil lukke, og det vil af forskellige grunde sikkert blive hilst velkommen.

I en del pornoforretninger foretages der filmfremvisninger af pornografiske film, som heller ikke er i overensstemmelse med gældende regler.

Det siges om dette lovforslag, at dets reelle indhold egentlig allerede findes i andre love og i politivedtægter, men samtidig er det kommet frem, at alle erkender, at disse love og politivedtægter ikke fungerer effektivt. Der er således virkelig baggrund for at tage det op, som er fremlagt i kristeligt folkepartis lovforslag. Der er sikkert behov for klare bestemmelser, men fremfor alt ser det ud til, at der er behov for en virkelig håndhævelse af de gældende love og bestemmelser, og kristeligt folkeparti ser frem til en positiv forhandling om disse spørgsmål i retsudvalget.

Hanne Reintoft (DKP):

Tidligere tiders politifølgelse af kunst og kunstners værker, fordi de indeholdt såkaldt pornografiske forekomster, måtte vi alle erkende var latterlige, og tiden gjorde det helt uacceptabelt. Alligevel kunne hverken jeg selv eller kommunisterne i øvrigt støtte den lov, der frigav det, vi populært kalder pornoen, fordi vi frygtede præcis, hvad der er sket, nemlig en utrolig profitjagt på hele området. Der er ikke noget i vores samfund, som vi ikke lader misbruge og jøkke på, og pornoen er unægtelig blevet brugt til at jøkke ikke mindst på kvinderne, fordi det hele tiden er dem, der bliver ramt af agitationen på den måde.

Alt kan jo laves i penge, og hver gang har folketinget desværre også med respekt for profitten støttet dette kræmmeri, også på områder, vi burde have holdt udenfor.

Danmark er da ganske rigtigt blevet sørgelig berømt for dette, men jeg må indrøm-

me, at jeg i den sag ikke tænker så meget på vores turister som på vores børn og så på kvindetekønnen som helhed. Pornoen nedvurderer kvinden og gør hende ikke alene blot til et seksualobjekt, men også til en salgsvare på en uværdig måde, og det vil selvfølgelig virke hæmmende på hele den samfundsmæssige frigørelse af kvinderne, fordi det fremtræder netop som et symptom på hendes undertrykkelse.

Meget af vores pornolitteratur og de blade, der udgives, har også svære racistiske præg, og det synes jeg nok vi må sige er en ganske ubehagelig ting.

Den borgerlige ideologi tager netop ofte sit udgangspunkt i at isolere mennesket og overlade det til ensomhed og individuel angst. Det vanskeliggør konstruktivt samvær mellem mennesker, det vanskeliggør samlet protest og går i det hele taget ud over vores adfærdsmønstre. Jeg ser selv hele pornodyrkelsen som et led i denne manipulation med befolkningen. Man er ensom, hvis man er i social nød i vores land, man er ensom, når man dør på vores hospitaler, og med hele pornodyrkelsen gør vi jo det, som Scherfig siger: nu tager vi også det sidste fællesskab, vi har, nemlig tosomheden, fra mennesker og overlader os også på det seksuelle område til den næsten totale ensomhed. Samtidig virker pornoen også sådan, at den giver en masse mennesker, både mænd og kvinder, et vældigt mindreværd og en vældig følelse af utilstrækkelighed i deres seksuelle samliv. Det tror jeg de kan bekræfte på seksualrådgivningsklinikkerne.

Nu er der et gammelt slagord, der siger, at det ikke er kommunisters opgave at være læger ved kapitalismens sygeseng, og vi betragter i meget høj grad pornodyrkelsen som udslag af et sygt samfund. På den anden side føler vi det i meget høj grad som vores pligt at værne om menneskelige værdier og menneskelig værdighed, fordi det netop kun er, hvis vi har tillid til os selv og varme over for hinanden, at vi kan skabe et bedre og mere menneskeværdigt samfund.

Vi vil derfor gerne være med til en indskriden over for de sygelige fænomener, som vores samfund på dette område efterhånden er overfyldt med, og hele diskussionen om seksualundervisningen i skolen er jo latterlig, hvis man tager i betragtning, at man ikke slipper for at give sine børn seksualunder-

[Hanne Reintoft.]

visning, bare man går en søndagstur ned ad Strøget.

På den anden side må jeg sige, at vi forstår ikke helt kristeligt folkepartis urokkelige tro på vores straffesystem. Vi kan på mange måder ud fra andre forudsætninger dele den respekt for mennesket, som kristeligt folkeparti tit gør sig til talsmand for, men det må også gælde dem, der er omfattet af vores strafferetspleje, og alle kriminologiske undersøgelser viser meget klart, at straf vender den tunge ende nedad, da der er en klassemæssig udvælgelse af dem, vi straffer. Hvis man øger straffen for pornografi, ved vi alle sammen godt, hvis vi skal være ærlige, at det bliver de snuskede småforhandlere nede på hjørnerne i Istedgade, der bliver straffet. Det bliver ikke de store pengemænd, der virkelig har sat penge i pornoindustrien og tjener millionvis af kroner på det. Jeg synes derfor, at andre udveje må være rigtigere end blot traditionelt at blive ved at forfølge dem, der også i denne form for kriminalitet står svagest og bliver udnyttet af bagmænd bag dem.

Jeg håber, at der kommer en meget fornuftig udvalgsbehandling ud af dette her. Jeg er ked af, at jeg ikke kan være med til den, men der må kunne findes konstruktive og mere menneskeværdige løsninger på problemet end dem, vi har fundet hittil.

Poul Westergaard (DR):

Mit partis ordfører i denne sag, hr. Grønberg, kan ikke være til stede, og derfor skulle jeg i stedet gøre nogle bemærkninger. Jeg er kommet i den situation, at det, jeg gerne ville have sagt, allerede er sagt meget bedre af justitsministeren, så jeg skal indskrænke mig til at sige, at jeg tror også, at kristeligt folkepartis lovforslag i nogen grad må bygge på ukendskab til de gældende regler.

Vi vil med interesse deltage i drøftelsen i retsudvalget ud fra den principielle holdning, at folk, der har behov for, og som ønsker at købe porno eller overvære pornografiske forestillinger, naturligvis skal have lov dertil. Men vi er selvfølgelig også helt indstillet på, at der ved udøvelsen af denne virksomhed selvfølgelig må og skal tages rimeligt hensyn til dem, der ikke ønsker at

blive konfronteret med pornografi, og vi deler den opfattelse, der også er kommet til udtryk fra anden side, at der måske nok er noget, der tyder på, at der er noget galt med selve håndhævelsen af de regler, vi har. Det vil vi gerne deltage i en drøftelse af i retsudvalget.

Poulsgaard (FP):

Rent bortset fra holdningsløsheden og eftergivenheden i udgiftspolitikken var pornografilovgivningen efter min mening en af de største ulykker, VKR-regeringen præsterede, og det siger en hel del om den regering i nyere tid, som har ansvaret for flest ulykker og fejlposterings.

Og så forstår jeg ikke den højtærede minister, som indleder med at sige, at hun er enig med forslagsstillerne, men i næste minut siger, at lovforslaget ikke er nødvendigt, fordi vi har strafferegler.

Det, jeg ville have spurgt ministeren om, har hr. Overgaard Nielsen spurgt om, men jeg ville gerne spørge den højtærde minister, om hun vil overveje noget i retning af følgende: vi skal have frihed i dette land, det kan vi være enige om, de, der har lyst til at se en pornografisk film og købe en pornografisk bog, skal have lov til det. Men de, som ikke har lyst til at få deres søndagstur spole-ret, fordi de går en tur på Strøget, skal også være der. Det er ikke ret tit, jeg har været enig med fru Hanne Reintoft, men i dag var jeg. Det var et glimrende indlæg, der kom fra hendes side.

Kunne vi ikke overveje at sige til disse forretninger, som sælger pornografisk litteratur, når vi nu ved, at loven ikke bliver efterlevet, at så må de skrive på tysk, engelsk og fransk af hensyn til turisterne: „Her føres alt i porno“, men ingen billeder må udstilles, og bliver der udstillet pornografiske billeder, skal ejerne straffes i henhold til loven.

Så vil jeg også gerne bede ministeren overveje, hvordan reglerne for pressen virker, for jeg synes nok, at nogle af de billeder, der bliver offentliggjort i pressen, også er anstødelige.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bracher) (KrF):

Wonderful, wonderful Copenhagen hed det en tid, og det har lydt sådan verden

[Bracher.]

over. Vi er vel nok også en del københavnere, hvad enten vi bor øst eller vest for Valby Bakke, som synes, at vor by i virkeligheden er en køn by, byen med de skønne tårne, som den også kaldes. Men der er en bagside. Bag søer, kanaler, parker og åbne træbevoksede pladser finder vi slumkvartererne og prostitutionsområderne, det er København på godt og ondt. Udlændinge, som kommer på et kort besøg, synes måske, at København er en ren by, fordi der til daglig sker en renholdelse af gader, veje og torve ifølge politivedtægten. Men mange opdager snart, at det alligevel er så som så med renligheden, i alt fald den åndelige renlighed.

Mange hilste med glæde, da vi i sin tid fik Strøget til gågade. Der blev festet, da det skete, men umiddelbart efter holdt forureningen sit indtog. store pornoetablissementer rykkede ind, som med store reklamer, menneskenedværdigende udstillinger og indsmigrende højttalermusik lokkede folk ind til svinske forestillinger. Den åndelig forurening satte ind, efter at man havde ophævet det værn, lovgivningen satte for nedtrapningen af mennesket til dyrets stade. Der blev talt højt om frihed til selv at bestemme, hvad man ville se, men det blev til tøylesløshed, og pengegriske bagmænd udnyttede situationen, så smitten bredte sig fra Strøget til andre områder af vor by.

Liberaliseringen af den lovgivning, der byggede på kristne normer, har nu givet København og hele Danmark ry for at være et sted, hvor man parrer sig i flæng. Radio og tv, aviser, ugeblade, biografier og teatre har fulgt det op, så hele verden kan se, hvor frie vi er.

Med denne åndelige forurening er fulgt narkotika, prostitution af ganske unge, som må skaffe penge til stoffer, ungdomskriminalitet i stigende grad, uhyggelige tilfælde af voldtægt, hvor berusede personer misbruger unge og ældre. Det er bagsiden af wonderful Copenhagen.

Ude på Vesterbro har miljøværnet gjort en stor indsats for at få standset noget af dette, og jeg beder om tilladelse til at citere, hvad pastor Jespersen i en skrivelse har sagt om det, som han synes er det værste derude:

„Porno er nemlig kun ond — menneskeligt og samfundsmæssigt nedbrydende. Ud af pornoen flyder vold og prostitution. Det

er absolut ikke tilfældigt, at Istedgade og Halmtorvet ligger hinanden nær.

Man jamrer på Strøget og i Humlebæk, når pornoens bagmænd henlægger deres forretninger til disse idylliske steder, men at Vesterbro svømmer i porno generer øjensynlig ingen — uden for denne bydel.

Hvor længe vil vesterbroere finde sig i, at ca. 90 pct. af Danmarks porno (pornoerretninger og live shows) skal tilsvine denne bydel, som i forvejen har sine problemer af social og bolig-mæssig art?

Vi må reagere på denne provokation fra narkotikaens og pornoens bagmænd og håndlangere. Bagmændene er nok ikke at finde på Vesterbro, men i villaer med swimming-pool og alt godt — hvis ikke der er tale om en mafia af internationalt tilsnit. Det er i hvert fald oplagt, at økonomisk stærke og destruktive kræfter står bag. Vi må vise vores afsky over for disse „hajer“s grove spekulation i sex og menneskelig svaghed.

Der må gøres alt for at hjælpe de unge — 14-20-årige — som allerede er blevet ofre for disse spekulanters nederdrægtige virksomhed. Måske ved at skabe centre, hvor ekspertise og kristen omsorg går hånd i hånd.

. . . . Vi må oplyse vore politikere både på rådhuset og på Christiansborg — ikke mindst det sidste — om, at der med liberaliseringen af pornografiloven er skabt et samfundsproblem af rang. Disse unge vil fremover forøge skaren af sociale tabere uhyggeligt. Og så er dog de menneskelige tragedier det altoverskyggende.

Derfor må vi kræve pornografiloven taget op til revision. Den nuværende lov er umulig at administrere — det kan vi i denne bydel tale med om.“

Det er baggrunden for, at vi har fremsat dette lovforslag, og det er for øvrigt ikke bare i samarbejde med Vesterbro Miljøværn, men også efter samråd med nogle af de politikfolk, som færdes på Vesterbro, og som netop har ladet os forstå, at man ikke altid følger lovene op, som de bør følges op.

Nu gælder det jo ikke bare København, men også mange andre steder i vort land og ikke mindst ved vore grænser. Jeg synes, det er uhyggeligt, når man kommer over grænsen, bl. a. ved Kruså, at mødes af store reklamer, der fortæller, at her kan man få det, som Danmark efterhånden er kendt for

[Bracher.]

at kunne give. Det er sådan, at når man kommer til udlandet og fortæller, at man er dansker, mødes man ofte med et lille smil: nå, det er jo dér, den slags foregår. Jeg har selv oplevet det i Tanzania. Jeg var meget overrasket over, at jeg på markedspladser i Tanzania så, at det af vore dagblade, som er det mest pornografiske, brugtes til indpakningspapir og kun det blad samt et svensk blad. Det ser meget mærkeligt ud.

I øvrigt vil jeg sige tak for de mange gode og positive indlæg, der har været, og ikke mindst tak til justitsministeren for tilsagnet om at ville gå videre med sagen. Selv om der måske ikke er nogen egentlig grund til at ændre selve lovparagraffen, så er det i alt fald en kendsgerning, at den ikke følges op på rette måde, som den skulle.

Justitsministeren (*Nathalie Lind*):

Jeg skal blot gentage mit tilsagn om, at jeg i retsudvalget vil være til rådighed for drøftelser og gøre retsudvalget bekendt med de undersøgelser, vi har foretaget, og de erfaringer, politiet har gjort her.

Jeg skal ikke gå ind på enkeltheder her i dag, men der blev stillet et par spørgsmål.

Det første var vist fra hr. Overgaard Nielsen om, hvordan det, jeg havde sagt om live shows, skulle fortolkes, og det vil jeg gerne have præciseret helt. I mit første indlæg sagde jeg, at offentlige forestillinger af utugtigt indhold — og dermed tænker man særlig på live shows o. lign. — der afholdes i sådanne pornoklubber, er ulovlige, og der er aldrig blevet givet tilladelse til dem. Så er det, man spørger: ja men hvordan kan det så forekomme, at der afholdes live shows? Der er først og fremmest dette at sige, at hvis det er lukkede foreninger — og der er ikke her sket nogen ændring i 1969, det har været helt fast — så har folk kunnet gøre, som de ville, og de sager, der har været rejst, eller hvor politiet har overvejet, om man skulle rejse tiltale, har altså været sager om omgåelse af denne foreningsregel.

Hr. Adam Møller nævnte, at der vist stærkt pornografiske billeder som forfilm. Det har jeg ikke oplevet, men jeg må medgive, at jeg har set en decideret børnefilm, hvor der foran var stærkt voldsprægede scener i en reklamefilm. Det er måske nok noget, man i anden forbindelse kunne disku-

tere med filmudlejerne, om der er tilstrækkelig sammenhæng mellem hovedfilmen og forfilmen. Jeg tror ikke, det er noget, der kan lovreguleres, men jeg synes, det er en vigtig ting at tage frem.

Hr. Honoré rejste spørgsmålet om håndhævelse af lukkeloven. Jeg er bekendt med, at man netop på grund af lukkelovsovertrædelser allerede i visse tilfælde har grebet ind på Strøget og anvendt konkurrenceloven osv., men jeg vil gerne tale med politiet om det. Det er klart, at den, der driver en forretning med pornoartikler, ikke skal have en mildere behandling i forhold til lukkeloven end andre, der driver forretning — jeg vil næsten sige tværtimod.

Så stillede hr. Poulsgaard, mens vi er ved de specielle spørgsmål, et spørgsmål til mig. Han var i hovedsagen enig i — og det er jeg også, det var baggrunden for mit første indlæg her — at mennesker frit må have lov til at se det, de vil, og beskæftige sig med det, de vil, men at det er det, at folk mod deres ønske bliver udsat for det, som man må tage afstand fra. Hr. Poulsgaard spurgte, om man ikke kunne have nogle regler om, at vel kunne der stå i butikkerne: her sælges porno osv., men at der intet var udstillet. Jeg vil også gerne diskutere med retsudvalget, hvordan dette spørgsmål kan gribes an.

Jeg skal lige nævne, at jeg netop i Sydfrankrig i påskeferien så noget tilsvarende og har taget nogle billeder med hjem, som jeg endda kan forlyste retsudvalget med. Der var intet forbud mod at sælge porno. Det var dog ikke indendørs, jeg tog billederne — det vil jeg gerne sige til pressen — men jeg gjorde det netop, fordi jeg vidste, vi skulle have dette lovforslag til behandling. Der står, at det er en pornoforretning eller en sexforretning, men der er ikke udstillinger i selve vinduet. Men alt dette er ting, vi må diskutere i retsudvalget.

Det større og efter min mening meget alvorligere problem er det, som flere af ordførerne, bl. a. hr. Tastesen, hr. Overgaard Nielsen og også ordføreren for forslagsstillerne, hr. Bracher, var inde på, nemlig sammenhængen mellem pornografi, prostitution og narkotika. Jeg tror heller ikke, vi undgår i retsudvalget, når vi taler om disse ting, også at komme ind på den side af problemet. Jeg tror bare ikke, at vi løser dette problem ved at ændre straffeloven el-

[Justitsministeren.]

ler politivedtægterne. Jeg har før i et svar på et spørgsmål her i tinget sagt, at jeg har den opfattelse, at vi må forsøge at sanere kvartererne indefra, bl. a. ved forstærket politiindsats. Men jeg vil også gerne orientere udvalget om, at vi fra justitsministeriets side også har tanker om at forhandle nærmere med handelsministeriet om vores beværterlovgivning.

Tastesen (S):

Jeg vil gerne sige til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Bracher, at man virkelig får indtryk af, at kristeligt folkeparti er kommet ind i udsalgstiden i dag. Man stiller ikke forslag om, at pornografiloven skal tages op til revision med det sigte, at billedpornografien skulle forbydes, og det ville dog være det mest kontante ud fra kristeligt folkepartis holdning, som hr. Bracher gav udtryk for. At de fleste andre partier ikke mener, man skal tage et så drastisk skridt, er en anden sag, men det er da mærkeligt, at kristeligt folkeparti med sit lovforslag i virkeligheden ikke ændrer den faktiske retstilstand. Vi har fået diskussion om det, og det er i orden.

Må jeg så sige om kriminaliteten som følge af de seneste års udvikling, at det er rigtigt, at berigelseskriminaliteten har været stigende, men den kriminalitet, der knytter sig til problemerne omkring seksualområdet, har ikke været stigende. Lad os se på de sidste statistiske oplysninger i retsudvalget. Min fornemmelse er, at det er kriminalitetens hårdhedsgrad, der på visse områder er gået generelt op, og vi må så se, om det virkelig forholder sig sådan.

Så mener jeg i øvrigt, at København trods det, der er blevet sagt, fortsat er en dejlig by, og det skal København også blive ved med at være. Vi er stort set i den situation, at vi ikke har et belastende kriminelt miljø af en hårdhedsgrad, der svarer til andre storbyers på Københavns størrelse. På det område ligger man i spidsen, og det, der er kunsten, er at forhindre tendenser, der gør, at miljøet i København bliver mere hårdt belastet, end det har været hidtil. Det er det, vi skal koncentrere os om og hjælpe justitsministeriet og Københavns politi med i retsudvalget.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne sige til fru Kirsten Jacobsen, der sagde, at man skulle gøre sig anstrengelser for at blive krænkert, og til hr. Overgaard Nielsen, som sagde, at man skulle bruge kikkert, at det er ikke rigtigt. Jeg er da selv mange gange udsat for i pæne borgerlige aviser pludselig, når man blader om, at blive konfronteret med billeder, der i hvert fald virker anstødeligt på mig. Jeg går heller ikke og gør mig anstrengelser for at blive forarget, når jeg går på gaden, f. eks. på Strøget, men man kan da ikke ustandselig, når man går hen ad en gade og lader blikket glide fra det ene butiksvindue til det andet, vende hovedet væk, som om man var dommer i en tenniskamp, hver gang man nærmer sig noget, der ligner en pornobutik. Det er ikke rimeligt at fremstille det på den måde. Og der er én ting, som jeg i hvert fald gerne vil understrege: vores børn løber også på gaderne, og jeg synes ikke, det er rart, at børn mangfoldige steder kan stå stille og studere disse meget uæstetiske billeder.

Fru Kirsten Jacobsen rejste selv spørgsmålet om tv og om, at visse udsendelser skulle placeres, når børnene var kommet i seng, og der måtte vel ligge det i det, at der var ting, der kunne forarge i hvert fald ens børn, og som man ikke syntes det var rart at sidde og kigge på sammen med børnene. Jeg synes også, det er meget vigtigt, at vi i retsudvalget nu får spørgsmålet om tv med, selv om det ikke udtrykkelig er nævnt i lovforslaget, og jeg synes også, det er meget, meget vigtigt, at vi får det spørgsmål med, som hr. Adam Møller rejste, om trailerne i biografen. Der er mange ting, vi kan tage med ind her, og jeg synes, det er godt, at vi nu får lejlighed til at komme med alle vore indvendinger og måske kan få ændret disse ting, som vi alle sammen har været meget kede af.

Så vil jeg lige til slut spørge justitsministeren, da der har været talt så meget om, at det var ikke loven, og det var ikke politivedtægten, om der er mulighed for, at vi i retsudvalget kunne få lov at se politiinstruksen.

Overgaard Nielsen (RV):

Jeg beder justitsministeren undskylde, hvis jeg var lidt uopmærksom, da jeg lyt-

[Overgaard Nielsen.]

tede til justitsministeren. Det var netop dette med de offentlige forestillinger af live shows, jeg var opmærksom på. Til gengæld tror jeg også nok, at justitsministeren har ret i, at der sker omgælder med hensyn til foreningsreglerne.

Til fru Mette Madsen vil jeg sige, at jeg er mig helt bevidst, at man skal have respekt for denne talerstol og for dette ting. Det er for mig ikke ensbetydende med, at man altid skal tage sig selv meget højtideligt, det er heller ikke ensbetydende med, at man skal tage alle sager, vi behandler, alt for højtideligt, og min bemærkning om kikkerten gik ikke på, at fru Mette Madsen eller kristeligt folkeparti altid går rundt med kikkert. Det betyder heller ikke, at jeg selv har sat kikkerten for det blinde øje.

Adam Møller (KF):

Jeg vil gerne gøre tre bemærkninger. Det glæder mig, at det under debatten her også er fremgået, at vi i retsudvalget får lejlighed til at modtage en deputation fra Vesterbro Miljøværn. Jeg har ført nogle forhandlinger med repræsentanter for dem, der udfører det arbejde derude, og det er ganske givet, at de har værdifulde oplysninger, som de kan give retsudvalget, netop om forbindelsen mellem prostitution, porno, narkotika og kriminalitet, det område, vi har diskuteret her.

Den anden bemærkning, jeg gerne vil gøre, er om disse reklamefilm, der vises f. eks. ved en udpræget familieforestilling, som reklame for kommende film. Ministeren mente, at det måske kunne ordnes ved en aftale med filmudlejerne og filmforeviserne, og det kan det måske, men det kan da godt være, at det var nødvendigt med et påbud, der simpelt hen kunne gå ud på, at man ikke måtte vise film, der var forbudt for børn under en vis aldersklasse, ved forestillinger, hvor der vises film, der ikke var forbudt for børn under en vis aldersklasse. Det er jo denne sammenblanding, vi navnlig vender os imod. Man kommer ind for at se en eller anden hyggefilm, måske med mindreårige børn, og så pludselig bliver man præsenteret for sodomi eller andre mærkelige ting, som børnene kan have noget vanskeligt ved

at forstå, og som kan give dem en fuldkommen forvrænget opfattelse af, hvorledes menneskets samlivsforhold er. Jeg vil derfor bede ministeren om med henblik på kommende samråd at overveje, hvilke muligheder der er på dette område.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er kun en ganske kort bemærkning til fru Mette Madsen, som siger, at hun går ikke rundt og gør sig anstrengelser for at blive forarget. Jeg gjorde mig imidlertid i går den ulejlighed at gå ned ad Strøget, og jeg studerede simpelt hen disse pornoforretninger og deres udstillinger. Det, jeg fandt der-nede, som kunne virke mest anstødeligt, var foruden nogle T-shirts med omvendte fødder to massageapparater, og jeg tror, alle må give mig ret i, at for at blive krænket af disse massageapparater skal man i hvert fald vide, hvad det er for noget, og hvad de skal bruges til, og det kan man i hvert fald ikke se umiddelbart, hvis man ikke har kendskab til det i forvejen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bracher):

Hr. Tastesen talte om, at vi gerne vil have København som en dejlig by, og det understregede jeg også. Jeg er fuldstændig enig med hr. Tastesen i, at det skal vi også sørge for. Der blev også sagt fra hr. Tastesens side, at vi har tilkendegivet, at vi skulle tage pornografiloven op til revision. Det har jeg ikke sagt, men jeg citerede fra den udtalelse, som pastor Jespersen er kommet med, at det var det, de ønskede. Vi henholder os ene og alene til vort lovforslag, som vi har fremsat det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Freds- og ærekrænkelser m. v.) [af Bracher m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 142) findes i tillæg A. sp. 2535, fremsættelsen i tidenden sp. 3643).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det lovforslag om en skærpelse af straffen for visse freds- og ærekrænkelser m. v., som kristeligt folkepartis folketingsgruppe har fremsat, angår et væsentligt og aktuelt spørgsmål.

Der er ikke tvivl om, at freds- og ærekrænkelser får en særlig alvorlig karakter, når de begås og udbredes gennem pressen. Vi må indrømme, at vi på det sidste har set flere eksempler herpå, og derfor kan det vel være naturligt at overveje, om de gældende regler i straffeloven yder en tilstrækkelig beskyttelse mod, at borgernes privatliv og personlige integritet udsættes for krænkende angreb fra pressens side.

Jeg har for så vidt sympati for den grundopfattelse, der ligger bag kristeligt folkepartis lovforslag. Jeg finder også, at forslaget på flere punkter indeholder tanker, som vil være et værdifuldt udgangspunkt for nærmere overvejelse af spørgsmålet om pressens strafferetlige ansvar.

Derimod finder jeg ikke, at lovforslaget er egnet til gennemførelse i sin foreliggende form. Man må være opmærksom på, at reglerne om freds- og ærekrænkelser er regler om ytringsfrihedens grænser. Skærpede strafferegler vedrørende freds- og ærekrænkelser vil derfor kunne indebære en fare for ytringsfriheden, og efter min opfattelse gælder dette i høj grad den skærpelse, som kristeligt folkeparti har foreslået.

Jeg tænker på forslaget om, at der skulle kunne idømmes en obligatorisk tillægsstraf på $\frac{2}{3}$ af det beløb, der er indkommet ved salget af den pågældende udgave af bladet. En sådan straf vil kunne ramme adskillige avi-

ser og tidsskrifter så hårdt, at deres fortsatte eksistens vil være truet, og det gælder vel i særlig grad mindre aviser og tidsskrifter og i det hele blade, hvis økonomi f. eks. på grund af beskedne annonceindtægter i det væsentlige er baseret på indtægter ved bladets salg.

Men rent principielt finder jeg det i det hele taget uheldigt i bødereger at fiksere særlige beregningsgrundlag for fastsættelsen af bødernes størrelse. Fastsættelse af bøders størrelse bør ske ved domstolenes konkrete afgørelse på grundlag af den retssyn, der er angivet i straffelovens almindelige regler i dens §§ 51 og 80, først og fremmest lovovertrædelsens grovhed og den skyldiges betalingssevne. En nærmere normering af beregningsgrundlaget for bøders størrelse vil være uhensigtsmæssig og ofte føre til konkret urimelige afgørelser. På linje med denne opfattelse har man da også igennem de sidste år bestræbt sig på at få fjernet bøder af denne art, de såkaldt normerede bøder, fra lovgivningen.

Derimod tror jeg, at der er noget rigtigt i den tanke, der er indeholdt i lovforslaget, hvorefter bødeansvaret skulle kunne pålægges den pågældende bladudgivervirksomhed som sådan, bl. a. fordi dette ville give mulighed for at udmåle bødens størrelse under hensyn til bladets økonomiske forhold.

Regler om bødeansvar for virksomheder som sådan findes i betydeligt omfang i særlovgivningen, men de har aldrig været optaget i borgerlig straffelov. Indførelse af sådanne regler inden for borgerlig straffelovs område vil rejse vanskelige spørgsmål, først og fremmest med hensyn til forholdet til de almindelige regler om forsæt, og jeg vil derfor finde det overilet nu at gennemføre regler af denne karakter på det foreliggende grundlag, men jeg kan oplyse, at straffelovrådet for tiden behandler spørgsmålet om en almindelig revision af straffelovens bødereger, og jeg er bekendt med, at rådet i denne forbindelse vil tage spørgsmålet om indførelse af regler om bødeansvar for kollektive enheder i borgerlig straffelov op til overve-